

Alchemilla vulgaris L.

Čel. Prodr. III. 1877, p. 610

5. Alchemilla L. em. Kontryhel.

1. *A. vulgaris* L. K. obecný, husí nážka. *Oddenek vřcovitý*, dosti krátko-
dlenný, s konečnou rozetkou listů. Lodyhy postranní, položené neb vystoupavé, větve-
naté, tak jako řapíky *odstále huňaté neb lysé*. Listy přizemní lysé neb chlupeaté, dlouze
řapíkaté, okrouhlo-levninkovité, až na $\frac{1}{2}$ neb $\frac{1}{2}$ *dlaně 5-9laločné*, lalokův pilovitých;
lodyžní menší, 5-3laločné, s palisty velikými, střihano-zubatými, na přední straně púár-
kovitě srostlými na krátkém řapíku. Květy na konci lodyhy a větví v latnatém vrcholku
(kruželi opětovaném), nejlhovější skoro přeslínkovitě sestavené. Trubka kališní za plodu
trubkovito-zvonkovitá, s ústy odstálými. Lístičky kališka listovité. *Tyčinky 4*.

Výš. $\frac{1}{2}$ -1'. Květy malé, zelenavé. Odr.

c) *subsericea* Gand. (*A. montana* Willd.). Lodyha a řapíky huňaté. Listy na obojí, zvláště
na spodní straně tak jako listy na kalichy hustě hedvábite chlupeaté, do $\frac{1}{2}$ rozeklané; laloky
kolem pilovité; ke každému chobotu směřuje podélná řáska. Bylina menší, smrštanější, s men-
šími listy.

β) *pilosa* Neir. (*A. vulgaris* Autt.). Lodyha a řapíky huňaté. Listy na kraji a na rubu
dosti roztroušeně chlupeaté, jinak přilysé. Kalichy lysé neb velmi spore chlupeaté, též ústy kališní
jen na kraji bráně. List z pravidla jak u c) rozeklan. Bylina namnoze silnější.

γ) *glabra* DC. Lodyha a listy lysé neb přilysé, někdy jen nejdlejší část lodyhy a řapíky
přizemních listů přitisklé hedvábite; čepel listů nanečtyř na kraji a na špičkách zubů štětíčkovitě
brvná, anebo též na hlavních žilách vezpod hedvábite chlupeatá, jinak lysá, jako u c) rozeklaná.
Bylina nejvíce silná.

δ) *fissa* (A. *fissa* Schummel, A. *palmatifida* Tausch, A. *minor* Tausch). Chlupeatost spora,
skoro žádná, jako u γ). Čepel listová do polovice rozeklaná; laloky v předním okrahu pilovité,
zubů úzkých, špičatých, podél úzké rozpoltinniny celokrajně. Listy lodyžní takéž s úzkými
užšími a hlubšími. — Ze Kerner tuto odrůdu v zahradě převedl do obvyčejné formy β), jest tím
věrohodnější, ježto se též při β) výminkou hlubší zářez tvoří; důkazem zvláště potom je
exemplář jeden odr. β) od Hippelihu u Bělé sbráný, ježž některé listy dilem do polovice, jiné
méně hluboko pod pilovitým okrajem zastříhané jsou.

2. Květen—srpen. Na vlhkých lučinách, lesních místech, průhonech, návších,
zvláště u potoků, na písku, vápne, rüle, žule atd. β) v celé zemi až na nejvyšší pohorí
rozšířen, v Sumavě na př. až na Javor a Rokli (do 4500'), v Krkonoších na př. na
Sněžce (Tausch!) do γ . přecházce. — c) Na suchých stránkách kopečných, na skalách,
řidčeji, leč mnoho snad přehlížený. U Prahy: na kopech u Zbraslavi (Tausch!) Vodrant
u Čáslavi (Opic); Pelhřimov, Štoky (Opic); pod Pintovkou u Tábora (Seidl). Skály Tol-
stýny (Ascherson)! Horní luka u Oseka (Thiel)! Mnichov u Mariánských lázní (Kabl-
ková)! — γ) V hornatých krajinách až i na vysoké pohorí: Liberec (Langer)! Geor-
gs-walde (Neumann), Kleis u Haidy (Opic)! Janské lázně (Opic)! Krkonoše! Čertova zahrádka
(Opic)! Bílá louka (Kabl)! Velký rybník (K. Knaf)! Malý rybník (Wimmer), Sedmidolý
(Opic). V Rudohoří u Jáchymova (Hofmann)! — δ) V kamenitých roklich vysokých
Krkonošů u potoků a na místech pramenitých, na slézské straně řidčeji. U rybníků
spore mezi hojnější odr. β (Knaf fil.)! Sněžné rokly (Gottstein)! Melzergrund (Wimmer).

45836

Čel. Prodr. IV. 1883, p. 892

5. Alchemilla L.

A. *vulgaris* L. c) *subsericea* Gaud. Na Rebhornu (Pax). Jičínovreský les
(Pospíchal).

δ) *fissa* (Schummel sp.). Jižní úklon sedla mezi Kotellem a Krkonošem u pra-
meny (Sitenský)!

Čel. Anst. Kv. Sv. vyd. p. 401, 1897

Lodyhy postranní, odstále huňaté neb lysé. Listy přizemní dlouze
řapíkaté, okrouhlo-levninkovité, dlanité 5-9laločné, lalokův pilovitých.
Vrcholky latnaté, konečné. Trubka kališní plodní trubkovito-zvonkovitá
s ústy odstálými. Kališek z listků patrných. Tyč 4. — 2.

2. *A. *vulgaris* L. Čepel listová do $\frac{1}{2}$ rozeklaná, laloky kolem pilo-
vitě. Listy na kraji a rubu roztroušeně chlupeaté aneb hustě hedvábite
chlupeaté (*A. montana* Willd.), aneb i s lodyhou lysé neb přilysé. Kv.
zelenavé. $\frac{1}{2}$ -1'. (K. obecný, husí nážka. Frauenmantel.) 5-8.
Luka, průhony, vlhké návsi, pahorky. Vo.